

Examen VSBO TKL CSE

2025

tijdvak 1
woensdag 7 mei
07.30 - 10.00 uur

Zorg en Welzijn Intrasectoraal

Naam kandidaat _____ Kandidaatnummer _____

Noteer alle antwoorden in dit opgavenboekje.

Dit examen bestaat uit 40 vragen.
Voor dit examen zijn maximaal 72 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

- Omcirkel het goede antwoord (voorbeeld 1).
- Geef verbeteringen aan volgens voorbeeld 2 of 3.

- (1) A
 ⓑ
 C
 D
- (2) A
 ~~ⓑ~~
 Ⓒ
 D
- (3) B A
 ~~ⓑ~~
 ~~Ⓒ~~
 D

Kinderdagverblijf ‘Kiddzz’ organiseert een doedag op de laatste vrijdag vóór de grote vakantie. Densley, de stagiaire van een VSBO-school, in de examenklas TKL Zorg & Welzijn, is gevraagd om te helpen bij het organiseren van de doedag.

- 2p 1 Noteer twee andere **instellingen** voor **kinderen** waar Densley een **doedag** kan **organiseren**.
- 1
- 2
- 1p 2 Bij het afronden van het vsbo gaat Densley de opleiding verzorgende i.g. op een SBO-school volgen.
→ Noteer onder welk **niveau verzorgende i.g.** valt.
-
- 1p 3 Een klasgenoot van Densley heeft zich ingeschreven voor een SBO-opleiding op het gebied van **opvoeding**.
Welke van de volgende opleidingen is voor de klasgenoot van Densley **een gepaste SBO-opleiding**?
- A lerarenopleiding FO
B sociaal maatschappelijk werker
C sociaal pedagogisch werker

Densley heeft het programma voor de doedag verdeeld in buiten- en binnenactiviteiten.

De buitenactiviteiten beginnen om 9:00 uur en duren tot 11:00 uur. Twee van de binnenactiviteiten zijn: voorlezen en iets in de keuken klaarmaken.

- 2p 4 Geef twee voorbeelden van **geschikte buitenactiviteiten** voor kinderen tot vier jaar.

1

2

- 2p 5 Densley weet dat voorlezen een manier is om de taalontwikkeling van een kind te stimuleren.

→ Noteer twee andere **activiteiten** die ook stimulerend werken op de **taalontwikkeling** van een kind.

1

2

- 2p 6 Noteer achter de volgende drie EHBO-toepassingen **de juiste naam** van een van de volgende **EHBO-technieken**: *Heimlich greep, Rautekgreep of Stabiele zijligging*.

EHBO-toepassingen:

1. Als iemand bewusteloos is, maar nog wel gewoon ademt.

.....

2. Het slachtoffer heeft een blokkade in de luchtweg en dreigt te stikken.

.....

3. Wanneer het noodzakelijk is om een slachtoffer na een ongeval te verplaatsen naar een veilige locatie.

.....

- 1p 7 Sandra werkt met cliënten die revalideren. Mw. Janga is 40 jaar en is aan het herstellen van een verlamming. Het doel is om haar zelfredzaamheid te stimuleren.

→ Noteer één **handeling** die Sandra kan uitvoeren om de **zelfredzaamheid** van mw. Janga te **bevorderen**.

.....

.....

- 1p 8 Sandra bespreekt met mw. Janga waarom goede zelfzorg het welzijn van een zieke positief kan beïnvloeden.

→ Noteer een **zelfzorgactiviteit**, die Sandra mw. Janga kan aanbevelen om het welzijn van mw. Janga **aangenamer te maken**.

.....

.....

- 3p 9 Bekijk onderstaande afgebeelde zorgsituaties en noteer op de stippellijn onder de afbeelding de **letter van de juiste bijbehorende beroepshouding**.

Beroepshouding:

- a Het belang inzien van regels en gemaakte afspraken.
- b Het tonen van empathie aan een patiënt.
- c Zich verantwoordelijk voelen voor het welzijn van de cliënt.
- d Zorgvuldig omgaan met informatie/privacy.

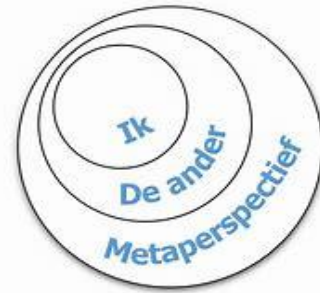
			
.....			

- 2p 10 De beroepshouding maakt de zorgverlener, in meerdere of mindere mate, zélf tot middel van zorg. Hij gééft *niet* alleen zorg, hij ís zelf zorg, door zijn houding.

→ Noteer drie aspecten van een goede **persoonlijke hygiëne** als een onderdeel van een **juiste beroepshouding**.

- 1
- 2
- 3

- 1p 11 Een van de beroepsvaardigheden die een verzorgende moet beheersen om professioneel te kunnen handelen is planmatig werken. Welke van de volgende **beroepsvaardigheden** valt onder **planmatig werken**?
- A Onder leiding werken.
 - B Servicegericht werken.
 - C Werken volgens tijdschema.
- 1p 12 Bij het **uitvoeren** van **verzorgende taken** wordt van jou verwacht dat je ...
- A een zakelijk verslag kan schrijven.
 - B onder leiding kan werken en handelen.
 - C veilig kan omgaan met materialen.

Tegenwoordig werken beide ouders buitenshuis. Zij voelen zich wel eens schuldig als ze hun kinderen naar een opvang moeten brengen. Wanneer zij met z'n allen thuis zijn, doen zij van alles samen om zo tijd door te brengen met elkaar en ook de kinderen te helpen in hun ontwikkeling.

- 2p 13 Noteer twee **activiteiten** die ouders thuis kunnen doen om de ontwikkeling van hun schoolkind te stimuleren.

1

2

Opvang is vaak leerzaam en leuk

Als je als ouders werkt, geef je je kind de gelegenheid om zich ook op andere plekken en in andere situaties dan thuis te ontwikkelen.

Een pedagogisch medewerker in een kinderdagverblijf of BSO, is verantwoordelijk voor de dagelijkse opvang, ontwikkeling en verzorging van een groep kinderen.

- 3p 14 In onderstaande tabel zijn drie situaties afgebeeld die iets vertellen over het stimuleren van kinderen op een bepaald ontwikkelingsgebied.
→ Noteer naast ieder plaatje een **mogelijk voordeel** van het **stimuleren** op het afgebeelde **ontwikkelingsgebied**.

Afbeelding	Mogelijk voordeel
	
	
	

- 3p 15 Steeds meer werkende ouders schakelen opa en oma in als vaste oppas voor hun kind. Heel handig, maar het kan ook een keerzijde hebben. Hoe blijft het leuk voor beide partijen?

→ Kruis in onderstaande tabel achter elke bewering aan of het een voordeel of een nadeel is van **opa en oma als oppas**.

Bewering	Nadeel	Voordeel
Het kan als een verplichting voelen.		
Kunnen zich bemoeien met de opvoeding.		
Minder kinderen om mee te spelen.		
Niet nodig geld voor opvang te budgetteren.		
Opa en oma zijn vaak flexibel.		
Zorgt voor hechte band en een vertrouwd gevoel.		

Oma is terug van vakantie. Haar puber kleinzoon komt bij haar logeren. Zij merkt dat hij verwaarloosd en mishandeld is. De kleinzoon heeft jaren onder toezicht gestaan en een gezinsvoogd gehad vanwege de ernstige psychiatrische problemen van zijn moeder. Hij logeert al jaren regelmatig bij oma. Hij vindt het daar fijn, want zij zorgt goed voor hem en houdt van hem.

- 2p 16 Uit het verhaal hierboven zijn twee problemen te halen voor wat betreft de kleinzoon van oma, namelijk: **kindermishandeling en verwaarlozing**.
→ Noteer twee andere **problemen** die binnen een gezin kunnen voor komen.

1

.....

2

.....

- 3p 17 Oma heeft voor haar pensionering als kinderpsycholoog gewerkt bij de reclassering. Zij begrijpt het gedrag en handelen van haar puber kleinzoon. Zij weet hoe de puber zich snel kan ontwikkelen op allerlei gebieden.
→ Kruis in onderstaande tabel achter elke beschrijving aan of deze op lichamelijk, seksueel of sociaal gebied is.

Beschrijving	lichamelijk	seksueel	sociaal
De groeispurt bij jongens.			
Intimiteit in bed met een ander.			
Experimenteren met drugs en roken.			

- 2p 18 Het is belangrijk dat ouders het juiste moment kiezen voor een gesprek met hun kind. Een moment waarop beiden tijd hebben en waarbij er *niet* te veel druk ligt op het kind. Een goed moment is bijvoorbeeld samen naar de Movies gaan.
→ Noteer twee tips aan een ouder om **spontaan** met het puberkind te **communiceren**.

1

2

- 2p 19 Ouders herkennen vele dingen van hun puberkind, omdat ze zelf ook een puber zijn geweest. Maar drama om wifi, 5G, of gamen kunnen ze zich niks bij voorstellen. De puber daarentegen flipt (wordt 'gek').
→ Noteer drie dingen waar **pubers thuis** door de ouders of op school van **flippen ('gek' worden)**.

1

2

3

Online veiligheid voor pubers

Als kinderen pubers worden, is het waarschijnlijk dat internet een deel van hun dagelijks leven gaat uitmaken. Ze passen zich snel aan nieuwe technologie aan en gebruiken deze om te communiceren, te socialiseren en te creëren. De meeste pubers hebben toegang tot internet via een smartphone of tablet en gebruiken een breed scala aan sociale-mediasites als een essentieel onderdeel van hun relaties met anderen.

- 2p 20 Noteer drie **vervelende/pijnlijke situaties** waarmee pubers soms kunnen worden geconfronteerd door **gebruik van media-sites**.

1

2

3

Op Curaçao (Sint Maarten) wonen en leven mensen uit verschillende landen van herkomst, nationaliteit, achtergronden en godsdiensten. In multiculturele gemeenschappen behouden, vieren en delen mensen hun unieke culturele manier van leven, talen, kunst, tradities en gedragingen. Het fijnste is als alle mensen in harmonie met elkaar samenleven.

- 2p 21 Noteer twee **situaties** waarbij duidelijk te zien is dat ondanks de verschillen in cultuur de mensen van Curaçao (Sint Maarten) **zich gebonden voelen en goed omgaan met de verschillende mensen van andere landen van herkomst**.

1

2

- 2p 22 Normen en waarden zijn onmisbaar voor het bepalen van ons gedrag en onze manier van omgaan met anderen/elkaar. Ze geven richtlijnen voor wat als juist en rechtvaardig wordt beschouwd in een samenleving. Bijvoorbeeld:

Norm: Je staat op voor ouderen in de bus.

Waarde: Respect voor ouderen.

→ Noteer in de tabel achter de gegeven norm, de **waarde** die **erbij hoort**.

Norm	Waarde
Als iemand geld opneemt bij de pinautomaat, hou je afstand.	
Als de kassière je teveel geld teruggeeft, dan zeg je dat en geef je dat weer terug.	
Wanneer je je broertje ziet, kus of knuffel je die.	

- 1p 23 Op Curaçao en Sint Maarten zijn er jammer genoeg een groep verslaafde jongeren in de maatschappij die door velen worden vergeten. Ook zij hebben hulp nodig om betere kansen te krijgen in het leven. De hulp die geboden wordt bestaat uit een vorm van ambulante begeleiding.

→ Noteer een **officiële instantie** waar verslaafde jongeren **ambulante begeleiding/hulpverlening** kunnen krijgen.

.....

- 1p 24 Verslaafde jongeren kunnen ambulante begeleiding/hulpverlening krijgen.
→ Noteer een **voorbeeld** van wat de **ambulante begeleiding/hulpverlening inhoudt**.

.....

.....

.....

- 1p 25 Een groep jonge buitenlandse asielzoekers op het eiland wachten op toestemming om te mogen wonen en werken. Er zijn **lokale** en **internationale organisaties** die opkomen voor de rechten van de asielzoekers.
→ Noteer een **naam** van een **organisatie** die de **rechten** van **asielzoekers verdedigen**.
-

Voorzieningen in de gezondheidszorg

De voorzieningen in de gezondheidszorg zijn op een bepaalde manier ingedeeld. De indeling van zo'n voorziening maakt het je gemakkelijk om te vinden wat je wilt. De indelingen zijn verdeeld naar een indeling in lijnen en een indeling in plaats.

- 1p 26 De nulde lijn wordt ook de basisgezondheidszorg genoemd. Welke van de volgende **type zorg** valt onder de **nulde lijn zorg**?
- A acute zorg
 - B lange termijn zorg
 - C preventieve zorg
- 1p 27 Welke van onderstaande **instituten** verleent **tweedelijnszorg**?
- A consultatiebureau
 - B huisartsenpraktijk
 - C revalidatiekliniek

- 1p 28 Jaden heeft een heupfractuur door een motorongeluk. Hij is succesvol geopereerd maar na de ziekenhuisopname moet hij eigenlijk naar een revalidatiecentrum, maar daar is *geen* plek voor hem. De fysiotherapeut komt daarom bij hem thuis.
Welke **type zorg** krijgt Jaden?
- A extramurale zorg
 - B intramurale zorg
 - C transmurale zorg

- 1p 29 Een **groep** alleenstaande **mannen en vrouwen tot 40 jaar**, die door een chronische ziekte even *niet* zelfstandig voor zichzelf kunnen zorgen, krijgen hulp aangeboden van een supportgroep. De bewoners krijgen begeleiding en ondersteuning op alle leefgebieden. Een van de leefgebieden is wonen.
Welke van de onderstaande woonvormen is een **geschikte tijdelijke opvang** voor de **bovengenoemde groep**?
- A aanleunwoning
 - B serviceflat
 - C woon-zorgcomplex
- 1p 30 Na een intake gesprek met de supportgroep blijkt dat drie alleenstaande personen acuut palliatieve zorg nodig hebben.
Welke van de onderstaande **woonvormen** geeft **24-uurs palliatieve zorg**?
- A crisisopvang
 - B hospice
 - C ziekenhuis
- 1p 31 Leticia is na een auto-ongeluk en revalidatieperiode weer thuis. Ze krijgt thuis, hulp van een welzijnsbegeleider.
Wat is de **allereerste activiteit** die de welzijnsbegeleider met Leticia afspreekt?
- A Begeleiden naar een fysiotherapeut.
 - B Financiële zaken bij de bank regelen.
 - C Individueel ondersteuningsplan maken.

- 2p 32 Uit een onderzoek is gebleken dat een grote groep volwassenen op het eiland *geen* gezond voedingspatroon heeft. Een groot verzekeringsbedrijf heeft dan ook besloten een campagne te starten om het personeel gezonder te leren eten.
- De campagne start met een quiz: 'Hoe gezond eet ik'.
- Lees elke quizvraag in onderstaande tabel en kruis erachter of de vraag juist of onjuist is.

Quizvraag	juist	onjuist
 Afgebeelde hulpmiddel is een voedselpiramide.		
 Deze afgebeelde groep voedingsmiddelen zorgen voor een goede stoelgang doordat ze vezelrijk zijn.		
 Een hamburger gemaakt van gegrilde rundertartaar, bruin bolletje en extra groenten is 'junkfood'.		

Kees is een variant op kaas met een uniek recept. Kees smaakt goed vanwege het bijzondere recept en de natuurlijke rijping. Kees wordt gemaakt van magere koemelk en daarbij plantaardige oliën. Je proeft de heerlijke kaassmaak.

Kees: een variant op kaas.

- 4p 33 Hieronder zie je twee verschillende recepten van een broccoli-stamppot. De ingrediënten van de recepten variëren en ieder recept heeft zijn unieke voedingswaarde.

→ Lees de inleiding, de recepten en de voedingswaarden van **Kees** en **Kaas** goed door en beantwoord daarna de vragen.

Broccoli-stamppot met KEES 4 personen 	Broccoli-stamppot met KAAS 4 personen
<u>Ingrediënten:</u> – 1 kilogram aardappels (kruimig) – 700 gram broccoli – 300 gram kipfilet – 25 gram halvarine – 160 gram Kees extra gerijpt – 150 milliliter magere melk	<u>Ingrediënten:</u> – 1 kilogram aardappels (kruimig) – 700 gram broccoli – 300 gram kipfilet – 25 gram ongezouten roomboter – 160 gram Kaas (pikant) – 150 milliliter halfvolle melk
Voedingswaarden eenpersoonsportie – Energie: 439 kilocalorieën – Eiwit: 41 gram – Koolhydraten: 51 gram (waarvan suikers: 5 gram) – Vet totaal: 14 gram (waarvan verzadigd: 4 gram) – Zout: 1 gram – Natrium: 288 milligram – Vezels: 7 gram	Voedingswaarden eenpersoonsportie – Energie: 520 kilocalorieën – Eiwit: 37 gram – Koolhydraten: 41 gram – Vet: 20 gram (waarvan verzadigd: 12 gram) – Zout: 0 gram – Natrium: 385 milligram – Vezels: 9 gram

- a Naast het gebruik van Kees en Kaas, zijn er ingrediënten die verschillend zijn.
Noteer twee andere ingrediënten die **verschillend** zijn in de recepten.

1

2

- b Is **Kees** een **veganistisch** product?
Omcirkel je keuze en verklaar je keuze.
Kees is **wel** / **niet** een veganistisch product, omdat

.....

.....

- c Kees bevat **minder verzadigd vet**.
Minder verzadigd vet zorgt voor een **normaal**

.....

- d Kees bevat **minder zout** dan in pikante kaas.

Kees is bij **normaal gebruik beter voor** de

.....

- 2p 34 De 27 jarige Timothy heeft een drukke en stressende baan. Hij zit bijna de hele dag achter zijn computer. Hij houdt van tussendoortjes en rookt ook veel. Daarnaast houdt Timothy van 'happy hours' en zijn favoriete drankjes zijn alcoholhoudende cocktails en bier. Hij eet voor het gemak veel 'junkfood' en/of chinees. Hierdoor is zijn gewicht flink toegenomen. Het gevolg van zijn leefstijl is dat hij nu een hoge bloeddruk heeft.
→ Noteer twee adviezen, over de leefstijl van Timothy, die hem kunnen helpen om zijn hoge bloeddruk te verlagen en/of te voorkomen.

1

2

- 1p **35** Timothy is ook een **stevige roker**. De voedingsdeskundige heeft hem rechtstreeks in zijn gezicht gezegd op de mogelijke vervelende lichamelijke gevolgen van roken. Hij moet snel iets doen wil hij langer leven.

Wat is een mogelijk **lichamelijk gevolg** van roken?

- A bloedvatvernauwing
- B diabetes mellitus
- C huidallergieën

- 3p **36** De zus van Timothy is met vakantie. Ze heeft genoeg van buitenshuis eten. Ze gaat het volgende drie gangen menu klaarmaken. Ze wil Timothy laten zien dat thuis eten klaarmaken, lekker, gezond en goedkoper kan zijn.

Het menu bestaat uit: Pompoensoep – kipfilet met groenten en volkoren-pasta – lactosevrij kiwi-ijs.

→ Noteer in de derde kolom de toegepaste kook- of bereidings-techniek(en) bij het/de gegeven gerecht(-en).

Menu		Gebruik
	Voorgerecht: - Pompoensoep	Eén toegepaste kook-/ bereidingstechniek is:
	Hoofdgerecht: - Kipfilet - Groenten/tuinkruiden - Volkorenpasta	Eén toegepaste kook-/ bereidingstechniek is: Kip: Groenten: Volkorenpasta:
	Nagerecht: - Lactosevrij kiwi-ijs	Een ingrediënt gebruikt om de kiwi-ijs lactose vrij te maken is:

3p 37 Schoonmaken is een belangrijke taak om het huis hygiënisch, comfortabel en gezellig te houden. Een schone woning is niet alleen een kwestie van uitstraling, maar ook van gezondheid en veiligheid.

→ Noteer drie redenen waarom het huis regelmatig schoonmaken heel belangrijk is voor de gezondheid.

Gebruik bij het formuleren van je antwoorden de **woorden**:
bacteriën - schimmels – stress.

1

2

3

The collage consists of five numbered images: 1. A box of Baking Soda on a kitchen counter. 2. A person wearing yellow gloves cleaning a sink drain with a brush. 3. A person wearing green gloves pouring Baking Soda from a box into a washing machine. 4. A gas stove with Baking Soda used for cleaning. 5. A refrigerator with Baking Soda used to absorb odors.

Baking Soda is een milieuvriendelijk alternatief voor heel veel producten die in het huishouden worden gebruikt.

2p 38 In de hierboven afgebeelde plekken in huis wordt Baking Soda gebruikt.
→ Noteer twee van die **plekken** en geef een **korte beschrijving** van hoe **Baking Soda** hierbij **gebruikt** wordt.

1

2

- 3p **39** De facilitaire dienst in een hotel speelt een cruciale rol in het soepel laten verlopen van alle dagelijkse activiteiten.
- Noteer in onderstaande tabel de beschrijving van de **taak** van de **gegeven dienst** behorende bij de **facilitaire dienstverlening** in een hotel.

Facilitaire dienstverlening in een hotel	
Dienst van de FD van hotel	Beschrijving taak
Housekeeping	
Linnendienst	
Beveiliging	

Verzorgenden in de thuiszorg krijgen soms te maken met vuile of slordige woningen. De verzorgende weet niet altijd wat hij/zij moet doen en waar te beginnen. Er zijn duidelijke verschillen tussen het werken in de thuiszorg en het werken in een woon-zorgcomplex.

- 1p 40 Wat is een **verschil** tussen het **werken in de thuiszorg** en het werken in een **woon-zorgcomplex**.
- A Werken met uniform en werkschort.
 - B Werken op zon- en feestdagen.
 - C Werken volgens HACCP-regels.